

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Kształcenia Ogólnego

DKO-WOKO.053.14.2025.ACh

Warszawa, 10 lipca 2025 r.

Pani

Szanowna Pani,

odpowiadając na Pani petycję dotyczącą obronności kraju w zakresie podlegania uczniów szkół ponadpodstawowych „szkoleniu wojskowemu, samoobrony, z pierwszej pomocy, obrony cywilnej, ochrony cywilnej, szkoleń na strzelnicy z bezpiecznej broni w ramach przysposobienia obronnego w szkole lub jednostce wojskowej od 2 dni do 5 dni od poniedziałku do piątku lub w weekendy, nie rzadziej niż co miesiąc do ukończenia nauki w szkole”, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

W szkołach podstawowych (w kl. VIII) i ponadpodstawowych (w kl. I liceum ogólnokształcącego, technikum, branżowej szkoły I stopnia) jest realizowany obowiązkowy przedmiot **edukacja dla bezpieczeństwa**¹. Przedmiot przygotowuje uczniów teoretycznie i praktycznie do właściwego zachowania się oraz odpowiednich reakcji w sytuacjach trudnych i kryzysowych, stwarzających zagrożenie dla zdrowia i życia. Przedmiot obejmuje treści kształcenia z zakresu bezpieczeństwa państwa oraz treści dotyczące organizacji działań ratowniczych, pierwszej pomocy i edukacji obronnej. Zgodnie z podstawą programową edukacji dla bezpieczeństwa, podczas realizacji tych zajęć nauczyciel powinien zwrócić szczególną uwagę na kształcenie umiejętności praktycznych, powtarzanych możliwie często, szczególnie przy nauce pierwszej pomocy, terenoznawstwa oraz strzelectwa. Wyrabianie w ten sposób u uczniów odpowiednich nawyków ma istotne znaczenie w wykorzystywaniu przez nich zdobytych umiejętności w warunkach realnego zagrożenia, kiedy to naturalnie występujący wysoki poziom stresu wpływa na proces decyzyjny.

Dotychczasowe cele kształcenia przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa w szkołach ponadpodstawowych obejmowały: bezpieczeństwo państwa; przygotowanie do działań ratowniczych w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (wypadków masowych i katastrof); podstawy pierwszej pomocy; zdrowie w wymiarze indywidualnym i zbiorowym oraz zachowania prozdrowotne.

¹ W wymiarze po 1 godzinie tygodniowo w klasie.

Wzrastające zagrożenie bezpieczeństwa państwa (2022 r. - wojna na Ukrainie) wymagało pilnego uzupełniania celów kształcenia i treści nauczania przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa o kwestie związane z obronnością państwa, nabycie umiejętności strzelectwa oraz przygotowanie uczniów do radzenia sobie z zagrożeniami wywołanymi działaniami wojennymi oraz podstawami ratownictwa taktycznego.

Rozporządzenia zmieniające podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w zakresie edukacji dla bezpieczeństwa weszły w życie 1 września 2022 r., tj. od roku szkolnego 2022/2023, przy czym wymóg dotyczący wykonywania przez ucznia szkoły ponadpodstawowej strzelania z wykorzystaniem broni kulowej, pneumatycznej, replik broni strzeleckiej (ASG), strzelnic wirtualnych albo laserowych jest obowiązkowy począwszy od roku szkolnego 2024/2025, z tym że w przypadku szkół ponadpodstawowych, które na terenie danego powiatu:

- 1) mają dostęp do broni kulowej, pneumatycznej, replik broni strzeleckiej (ASG), strzelnic wirtualnych albo laserowych – wymóg ten jest realizowany od roku szkolnego 2022/2023;
- 2) nie mają dostępu do broni kulowej, pneumatycznej, replik broni strzeleckiej (ASG), strzelnic wirtualnych albo laserowych – wymóg ten był realizowany w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 w miarę istniejących możliwości.

Nowe treści nauczania przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa obejmują poniższe zagadnienia z obszaru edukacji obronnej:

1. reagowanie w sytuacji zagrożenia działaniami wojennymi (tzw. *survival*, w tym miejsca schronienia),
2. zasady pierwszej pomocy w sytuacji wystąpienia zagrożenia z użyciem broni konwencjonalnej,
3. w przypadku szkoły podstawowej wymagania z zakresu:
 - 1) terenoznawstwa,
 - 2) cyberbezpieczeństwa w wymiarze wojskowym,
 - 3) przygotowania do szkolenia strzeleckiego;
4. w przypadku szkół ponadpodstawowych wymagania z zakresu:
 - 1) reagowania w sytuacji zagrożenia działaniami wojennymi,
 - 2) cyberbezpieczeństwa w wymiarze wojskowym,
 - 3) szkolenia strzeleckiego.

Wymagania dotyczące szkolenia strzeleckiego obejmują:

- a) w przypadku szkoły podstawowej przede wszystkim przygotowanie teoretyczne w zakresie bezpiecznego obchodzenia się z bronią (w uzasadnieniu do rozporządzenia wskazano, że zajęcia z tego zakresu powinny być przeprowadzane w większej części w formie teoretycznej, ze stopniowym wprowadzaniem elementów praktycznych);
- b) w szkołach ponadpodstawowych naukę podstaw strzelania z częścią praktyczną prowadzoną z wykorzystaniem bezpiecznych narzędzi do ćwiczeń strzeleckich takich jak np. broń kulowa, pneumatyczna, repliki broni strzeleckiej (ASG), strzelnice wirtualne albo laserowe.

Zmiany zostały przygotowane we współpracy z Ministerstwem Obrony Narodowej.

Zgodnie z podstawą programową edukacji dla bezpieczeństwa, w ramach działu II. **Przygotowanie do działań ratowniczych w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (wypadków masowych i katastrof)**, w ramach omawiania zagadnienia **Ochrona ludności i obrona cywilna**, uczeń m.in. rozpoznaje zagrożenia i ich źródła; zna zasady postępowania podczas pożaru, wypadku komunikacyjnego, w czasie zagrożenia powodzią, w przypadku katastrofy budowlanej, wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym, odnalezienia niewypału lub niewybuchu, zagrożenia lawiną, intensywnej śnieżycy; przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych; wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi oraz zna możliwości wykorzystania środków podręcznych i masek przeciwgazowych do ochrony ludzi przed szkodliwym wykorzystaniem toksycznych środków przemysłowych oraz bojowych środków trujących; omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych; wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność; charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy; wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego oraz potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, komputer); wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia; uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice.

Ponadto, podstawa programowa wskazuje, że lekcje w szkole powinny być uzupełniane innymi formami zajęć, wśród których wymienić można: wizyty w instytucjach państwa, centrum zarządzania kryzysowego, straży pożarnej, Policji, stacjach pogotowia ratunkowego, jednostkach wojskowych czy organizacjach proobronnych; specjalistyczne obozy szkoleniowo-wypoczynkowe realizowane podczas ferii letnich lub krótsze, kilkudniowe kursy; wycieczki; zajęcia plenerowe; tworzenie wystaw prac własnych, klasowych i szkolnych promujących właściwe zachowania w razie zagrożeń; zwiedzanie wystaw powiązanych z treściami przedmiotu; spotkania (np. udział w zajęciach), prelekcje, wykłady z pracownikami kluczowych instytucji bezpieczeństwa – Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz pracownikami straży miejskiej, pogotowia, kombatanami; udział w konkursach, których zakres jest zgodny bądź zbieżny z problematyką przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa.

Informuję również, że Ministerstwo Edukacji Narodowej wspólnie z Ministerstwem Obrony Narodowej w 2024 roku ustanowiło przedsięwzięcie pn. **„Edukacja z wojskiem”**, którego głównym celem była organizacja zajęć z edukacji proobronnej w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży oraz spotkań z weteranami działań poza granicami państwa. Obecnie rozpoczęła się trzecia edycja tego przedsięwzięcia. We wszystkich szkołach, które zostaną zgłoszone do programu odbędą się zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadzone przez żołnierzy Wojska Polskiego.

Jednocześnie, zwracam uwagę, że w polskim systemie oświaty od roku 2020 funkcjonują oddziały przygotowania wojskowego². Oddziały przygotowania wojskowego mogą być tworzone w publicznych i niepublicznych liceach ogólnokształcących oraz technikach (z wyłączeniem szkół artystycznych) na podstawie **decyzji administracyjnej** wydawanej przez **Ministra Obrony Narodowej** po zasięgnięciu opinii właściwego kuratora oświaty i Szefa Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji. Zezwolenia na utworzenie oddziałów przygotowania wojskowego są wydawane w ramach limitów określanych na rok budżetowy przez Ministra Obrony Narodowej w rozporządzeniu. Szkolenie wojskowe prowadzone w ramach oddziałów przygotowania wojskowego jest realizowane na podstawie jednolitego programu ustalonego w drodze rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej przygotowywanego w porozumieniu z Ministrem Edukacji³. Kluczowym założeniem tworzenia takich oddziałów szkolnych jest wykształcenie na terenie całego kraju absolwentów, którzy będą posiadać jednolite przygotowanie odpowiednie do podjęcia służby wojskowej. Absolwenci szkół, którzy uczyli się w takich oddziałach szkolnych mają również dodatkowe uprawnienia w przyjęciu do służby wojskowej oraz uczelni wojskowych.

Analogiczne rozwiązanie prawne zostało wprowadzone do systemu oświaty w odniesieniu do oddziałów szkolnych przygotowujących uczniów do służby w Policji i Straży Granicznej - na podstawie przepisów ustawy z dnia 1 października 2024 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z utworzeniem oddziałów o profilu mundurowym oraz ułatwieniem powrotu do służby w Policji i Straży Granicznej⁴. Oddziały o profilu mundurowym rozpoczną swoją działalność od 1 września 2025 r. w publicznych i niepublicznych liceach ogólnokształcących oraz technikach (z wyłączeniem szkół artystycznych) na podstawie **decyzji administracyjnej** wydawanej przez **Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji**, po zasięgnięciu opinii właściwego kuratora oświaty i odpowiednio Komendanta Głównego Policji albo Komendanta Głównego Straży Granicznej. Zezwolenia na utworzenie takiego oddziału są wydawane w ramach limitów na dany rok budżetowy określanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w rozporządzeniu. Program szkolenia w oddziale o profilu mundurowym jest określany w rozporządzeniu wydawanym przez tego Ministra w porozumieniu z Ministrem Edukacji⁵.

Z poważaniem

Tomasz Głowacki
Zastępca Dyrektora
/ – podpisano cyfrowo/

² ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo oświatowe oraz ustawy o finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1681)

³ rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie szkolenia w oddziale przygotowania wojskowego (Dz.U. poz. 977)

⁴ (Dz.U. z 2024 r. poz. 1562)

⁵ rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 lutego 2025 r. w sprawie szkolenia w oddziale o profilu mundurowym (Dz.U. z 2025 r. poz. 266)